

ตื่นเงา

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรม พูดบ่อยว่า “ทำไมต้องฟัง” ธรรมะมันก็มีอยู่แล้ว ทำไมต้องฟัง ? เรารู้ของเราเองได้ ถ้าเรารู้ของเราด้วยสติด้วยปัญญา แต่สติปัญญาของเราเนี่ย มันหยาบ อ่อน แก่ แตกต่างกันไป เวลาสติเราดี จิตใจเราดี จิตใจเรารุ่งเรืองมาก เราทำสิ่งใดจะประสบความสำเร็จ แล้วเราทำสิ่งใดหัวใจเราจะมี ความรุ่มเย็นเป็นสุข

แต่จิตใจเรารุ่งเป็นปานกลาง มันเริ่มเสมอตัว ถ้าจิตใจเราอ่อนนะ คิดสิ่งใดมันมีแต่ความกระเทือนใจเราทั้งนั้น นี่ตื่นเงา นั่นเงาอาการของจิต ความคิดเป็นเงาของจิต เงาทั้งนั้น นี่เงาจากภายในนะ

ถ้าเงาจากภายนอกล่ะ ? ดูโลกสมมุติสิ ชีวิตเรานี้มีคุณค่ามาก โลกเขาแสวงหากันนะ เวลาคนทุกข์คนยาก คนจนตรอกเห็นไหม เขาจะหาทางออกกัน ถ้าคนมีสติปัญญาเขาจะหาทางออกด้วยธรรม เขาจะหาทางออกว่าสิ่งใดที่มันจะพ้นจากการครอบงำ

ดูสิ เวลาคนทางโลกเห็นไหม เขามีคติอาญา เขาหนี.. หนี.. ถ้าโบราณเขาก็ไปบวช พอบวชแล้วผู้ที่มีความเสียหายเขาจะให้ภัย เวลาเขาหนี ถึงหนักกฎหมาย หนีต่างๆ เขาหนีไปบวช นี่สิ่งที่เป็นทางโลก เวลาคนที่มียุติปัญญา เวลาเขาหนีเขาจะหาทางออก

แต่คนที่ไม่มีปัญญา เวลาเขาหนีเขาหาทางไปไม่ได้ เขาประชดชีวิตของเขาด้วยการสัสมะเลเทเมา ให้ชีวิตนี้อยู่ด้วยความไม่รับผิดชอบ แต่ถ้าไม่รับผิดชอบมันก็เป็นภาระสังคมใช้ไหม ถึงว่าทำไมเขาทำลายตัวเขาเองล่ะ ? เพราะอะไร ? เพราะเขาอยากจะหนีความกดดันนี่

แต่เรานี้มีสติปัญญา เรานี้มาบวชเป็นพระเป็นเจ้า เราเห็นภัยในวัฏสงสาร สิ่งที่เป็นภัยในวัฏสงสารนั่นมันเป็นสังขารธรรมะ ผลของวัฏฏะ

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา”

ถ้าเรามีสติปัญญารู้เห็นตามความเป็นจริง แต่ถ้าจิตเห็นไหม “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา” มันมีของมันไง จิตมันมีของมัน ถ้ามันไม่เป็นธรรมดา มันหมุนไปตามอำนาจของกิเลส มันจะเวียนตายเวียนเกิดไปไม่มีที่สิ้นสุด เราจะหลบหนีไปไหนก็หลบหนีไปไม่ได้หรอก เราหลบหนีไปด้วยความรู้สึก ความนึกคิดของเรา เหมือนกับที่เราคิดของเราเองไง แต่ความจริงเป็นอย่างหนึ่ง เราคิดของเราเป็นอย่างหนึ่ง นี่ตื่นเงา !

เราคิดของเราเอง เราคิดว่าสภาวะที่เราคิดนี้มันจะรอดพ้นไปได้ เหมือนกับคนที่เขาทำความผิดเห็นไหม เขาบอกว่า “เจ้าหน้ำที่ จะจับเขาไม่ได้” แต่ถ้าวันไหนเจ้าหน้ำที่จับเขาได้ เขาก็ต้องรับโทษตามนั้น แต่เจ้าหน้ำที่จับเขาได้หรือไม่ได้ กรรมมันให้ผลแน่นอน

กรรมที่การกระทำนั้นในหัวใจนั้นมันให้ผลอยู่แล้วเจ้าหน้ำที่ จะจับไม่ได้ แต่เราทำของเรา เพราะเราเชื่อมั่นของเราว่าเราจะหาผลประโยชน์กับเรา นั้นเพราะความเชื่อมั่นของกิเลส แต่ไม่ใช่ความจริง

ถ้าเป็นความจริงนะ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว สิ่งที่ทำนะ เราเชื่อมั่นของเราว่าสิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา แต่มันผิดศีลผิดธรรม มันเป็นเรื่องของโลกเห็นไหม นี่มันผิด มันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมด มันจะมีผลอย่างไรมันก็มีผลของกิเลสไง

แต่ถ้าเราบวชมาแล้ว เราเห็นโทษของวิภวสงสารเห็นไหม ความเป็นอยู่ของพระลำบากไหม ? มันก็ลำบาก มันลำบากกว่าโลกเขา โลกเขาอยู่แบบสุขสบายของเขา เขาอยู่ตามแต่อำนาจวาสนาของเขา แต่เราอยู่เป็นพระนี่ เราอยู่ในศีลในธรรม

ศีลธรรมเห็นไหม คูสิ ถือธุดงค์วัตร เราเป็นพระป่า พระปฏิบัติ พระธุดงค์ ธุดงค์คือธุดงค์วัตร ๑๓ ถือผ้า ๓ ผืนเป็นวัตร อยู่โคนไม้เป็นวัตร อยู่ในที่ว่างเป็นวัตร บิณฑบาตเป็นวัตร จันมือเดียวเป็นวัตร เพราะว่าเราเห็นภัยในวิภวสงสาร พอเห็นภัยในวิภวสงสารเราทำสิ่งใดก็ได้แต่เพื่อประโยชน์กับการประพฤติกปฏิบัติ

ถ้าการประพฤติปฏิบัติ ในการโล่งว่าง ในการสะดวกสบายที่สุด ในเรือนว่าง ใน
อภิลોકาสักกะ ในความสะดวกสบายมันโล่ง โปร่งเห็นไหม สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ปรารถนา
ของเรา ถ้าสิ่งที่ปรารถนาของเรา นี่สภาวะแวดล้อมของเรา อยู่เป็นพระลำบากไหม ?

ถ้าจิตใจของเราเริ่มเรงอาหาญ จิตใจของเรามีเป้าหมาย สิ่งนี้ไม่ใช่ความลำบาก
เลย ไม่เป็นความลำบากเพราะสิ่งใด ? ไม่เป็นความลำบากเพราะมีสติปัญญา

ถ้ามีสติปัญญามันจะคิดย้อนกลับมา ชีวิตทางโลกลำบากไหม ? ชีวิตทางโลกต้อง
มีการแข่งขัน การแข่งขันมันเป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์นะ แต่เรื่องค้นหาความทะยาน
อยากในหัวใจ เพราะมีการแข่งขันแล้วประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ

พอแข่งขันแล้วมันมีเป้าหมาย พอมีการแข่งขันขึ้นมาแล้วไม่ประสบความสำเร็จ
มันก็ใช้เล่ห์กล ไม่ได้ด้วยเล่ห์ ด้วยกล ด้วยมนต์ ด้วยคาถา เขาก็ทำกันไป เพราะมี
เป้าหมาย แล้วอยากให้สมตามเป้าหมาย มีการกระทำความผิด การทุจริตต่างๆ มันก็เป็น
เรื่องของกรรมทั้งนั้นละ นี่ในการแข่งขันของเขา

แล้วเรื่องของหัวใจละ ? ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ คนที่มี
บุญกุศลของเขา เขาประสบความสำเร็จขนาดไหนเขาก็ไม่ตื่นเต้นไปกับความสำเร็จนั้น
เพราะความสำเร็จ คุณิ ผู้ที่เป็นผู้บริหารจัดการ ในผู้ที่มีอำนาจวาสนา เขาบริหารของเขา
เพื่อประโยชน์สาธารณะ เขาทำสิ่งใดเพื่อประโยชน์กับสังคม ถ้าสังคมได้ประโยชน์จาก
เขา เขาก็มีความสุขของเขา เห็นไหม เพื่อประโยชน์สาธารณะไม่ใช่ประโยชน์ของเรา
แล้วมีความสุขมีความสุขพอใจ

ถ้ามันมีความสุข ความพอใจ นั่นนะเรื่องของจิตใจ ถ้าเรื่องของจิตใจเห็นไหม
จิตใจสูงส่ง นี่เราเสียสละสิ่งนั้นขึ้นมา เรามาบวชเป็นพระนี่มีความสุขทุกข์ไหม ? แน่นอน !
มีความสุขทุกข์ เพราะเป็นโยมก็ทุกข์ เป็นสิ่งใดก็ทุกข์ แต่ความทุกข์อันนั้นมันเป็นความ
ทุกข์บีบคั้นหัวใจโดยผลของวิภวัญ

ความทุกข์ของมนุษย์ไฉน มนุษย์ก็ทุกข์ มนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ เหมือนกัน
ทวารวสเขามีธาตุ ๔ และขันธ ๕ พระก็มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ แต่พระเป็นผู้เห็นภัยใน

วิญญูสงสาร คีล ! เราบวชเป็นพระมีศีล ๒๒๙ เป็นนักพรต เป็นนักบวช ก็ทุกข์ของโลก ทุกข์ของเขาเป็นธรรมชาติของเขา

แล้วเราเห็นภัยในวิญญูสงสาร เราบวชเข้ามา พอเราบวชเข้ามา เรามีศีลมีธรรม เรามีชุดงควัตรเพื่ออะไร ? เพื่อขั่นนอตเข้ามาสู่หัวใจของตัว ถ้าหัวใจของตัว เราดูใจของเราใจ เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะแก้ไขของเราเห็นไหม

โลกเขาตื่นกัน ตื่นโลกเขาตื่นกันอย่างนั้นนะ โลกเขาตื่นกันเรื่องของข้าวของเงินทอง เรื่องของปัจจัยเครื่องอาศัย

เวลาเขาตื่นธรรมเห็นไหม สิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นธรรม เขาก็ตื่นธรรมกัน ตื่นธรรมมันก็เป็นเรื่องอาการความรู้สึกความนึกคิดว่าเป็นพุทธพจน์ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไซ้ ! เป็นพุทธพจน์ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษาธรรมขึ้นมาะมันเป็นปริยัติ มันเป็นการศึกษาเห็นไหม

ในการปฏิบัติละ ? มันต้องมีอำนาจาสานะ ในการปฏิบัติตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมาตามความเป็นจริง ถ้ามันไม่เกิดขึ้นมาตามความเป็นจริง ปฏิบัติขึ้นมาที่สักแต่ว่าทำ ทำพอเป็นพิธี ทำพอเป็นสักแต่ว่าทำ พอสักแต่ว่าทำเห็นไหม ถ้าตื่นเงาเงาของโลก

เงาของโลกคือผลของการเจริญเติบโต ผลของการเสื่อมค่าของทางโลกเขา นั้น ตื่นโลก

ตื่นเงาคือตื่นความคิด ความรู้สึกความนึกคิดเห็นไหม

เราเป็นคนทีปรารถนาดี เราจะเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เราจะพ้นจากทุกข์ เวลาปฏิบัติขึ้นมามันก็ตื่นแต่เงาของตัว ความรู้สึกความนึกคิดนี้เป็นเงานะ อาการของจิตไม่ใช่จิต

ถ้าอาการของจิตเราต้องยืนตรงให้ได้ เราต้องสงบเงาของเราให้ได้ ถ้าเราตื่นเงาของเรา แล้วเงาของเรามันมีความรู้สึกความนึกคิด เวลาตื่นเงาขึ้นมา ดูสิ ดูเวลากระต่ายมันตื่นตูมสิ มันนอนอยู่โคนต้นตาล เวลาถูกตาลตกขึ้นมาเห็นไหม “ฟ้าถล่ม ! ฟ้าถล่ม !”

วิ่งหนีไปด้วยความรู้สึกนึกคิดของตัวเองว่าฟ้าถล่ม แล้วก็มีคนเชื่อวิ่งตามไป “ฟ้าถล่ม ฟ้าถล่ม”

ราชสีห์นะ “ฟ้าถล่มที่ไหน กลับไปดู ฟ้าที่ไหนมันถล่ม” พอกลับไปดูเห็นไหม ลูกตาลมันตกใส่ก้านตาล มันมีฟ้าที่ไหนมันถล่มขึ้นมาละ มันมีอะไรไปถล่ม นี่ความเห็นนี้เวลามันตื่น

ถ้ามันตื่นความรู้สึก ความนึกคิด พอมันคิดเข้ามามันตื่นออกไป พอมันตื่นออกไป มันได้ประโยชน์อะไรขึ้นมาละ วิ่งไปนะ หัวใจนี้วิ่งออกไป แล้วล้มลุกคลุกคลานไป แล้วสิ่งนั้นเป็นความจริงไหม

ถ้ากระต่ายมันไม่ตื่นตูม สิ่งใดมันตกลงมา ลูกตาลมันตกลงมาเสียงมันดังไหม ? มันดัง ถ้ามันดัง ถ้ามีสติปัญญาคุณ มันมีอะไรขึ้นมา

เงามันเกิดที่ไหนก็ต้องดับที่นั่น..

ความคิดเกิดที่ไหนก็ต้องดับที่นั่น สิ่งที่มีมันมีความตื่นตูมขึ้นมาที่ไหน มันก็ต้องดับที่นั่น มันก็ไม่ตื่นเห็นไหม ไม่ตื่นเงา

นี่มันตื่นเงานี้ ความรู้สึก ความนึกคิดของเราให้โทษกับเรานะ ทั้งๆ ที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ตรีกออกไป ถ้าตรีกขนาดไหน ตรีกที่เป็นประโยชน์ขึ้นมาเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เพราะมันตรีกในธรรมใช่ไหม

พอตรีกในธรรม เพราะธรรมนี้สภาวะธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วกิจของมันเป็นคือวิชาการที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ คือธรรมและวินัย เราก็ศึกษาอันนั้นเข้ามา

ถ้าศึกษาอันนั้นเข้ามา เราตรีกในธรรมนั้น มันเกิดปัญญาไหม ? มันเกิดสติปัญญาของเรา ถ้าสติปัญญาของเรา มันจะไปดักเงาของเราเอง เงาความรู้สึกความนึกคิดนี้เห็นไหม เวลาเราตรีกในธรรม ตรีกในธรรมเห็นไหม มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

ปัญญาอบรมสมาธิเพราะเหตุใด ? ปัญญาอบรมสมาธิเพราะมันดับไป มันดับอาการตื่นอันนั้น ถ้ามันตื่นอันนั้น เราตื่นออกไปเห็นไหม เราตื่นเงา ตื่นความรู้สึกความ

นึกคิด แล้วมันมีปัญญาไหมล่ะ ? ถ้ามีปัญญารู้สึกนึกคิดคืออะไร ? ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นขั้นที่เท่าตัวเอง

ขั้นนี้ความรู้สึก รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อารมณ์ความรู้สึกมันต้องมีขั้น ๕ พร้อม มันจะเกิดโสตวิญญาณ ฆานวิญญาณ วิญญาณทางตา ทางจมูก ทางหู ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ แล้วมันเกิดวิญญาณ อายตนะ

อายตนะวิญญาณเห็นไหม นี่วิญญาณมันเกิด นี่เงามันเกิด ถ้าเงามันเกิด ความรู้สึกมันเกิด เกิดแล้วมันก็คิดตามไป มันก็ตื่นกันไป กระต่ายมันก็ตื่นตูมไป มันก็วิ่งไปตามความรู้สึกความนึกคิด ความจินตนาการสร้างภาพกันไปว่าเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา

เราจะเป็นอย่างนั้นไหม เราเห็นทางโลกเขาตื่นกัน เพราะยุคตื่นทองเห็นไหม เขาแสวงหากัน เขาตื่นทองกันเพื่อผลประโยชน์ของเขา ถ้าคนทำธุรกิจของเขา เขาหาแก้วแหวนเงินทองขึ้นมาเพื่อเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยนะ เพื่อเป็นต้นทุนนะ เพื่อเลี้ยงชีพนะ เพื่อเลี้ยงพ่อแม่เลี้ยงแม่ล่ะ ที่เหลือเศษส่วนแล้วเราจะฝังดินไว้ ทำบุญกุศลไว้ ให้จิตใจของเราให้มีอำนาจวาสนา

เกิดมาในชาตินี้แสนทุกข์นัก เกิดมานี้แอบเหงื่อต่างน้ำด้วยความทุกข์ความยาก มันเป็นเรื่องทุกข์ความยากเพราะเราเกิดมาในภพของมนุษย์ แต่ถ้าจิตใจของเรามีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาล่ะ มันแอบเหงื่อต่างน้ำไหม

นี่เวลาเขาทุกข์กันทางโลกเขาทุกข์สายตัวแทบขาด เวลามาบวชเป็นพระ เวลาทุกข์ขึ้นมา เติบงกรรม นั่งสมาธิภาวนา เหนื่อยสายตัวแทบขาด หัวใจมันรับได้ไหม เวลาทำงานทางโลกมันก็เหนื่อยสาหัสหนัก เหนื่อยหน่าย มันเป็นเรื่องของธุรกิจ ขาขึ้นกับขาลงแล้วแต่ว่าอุปสงค์หรืออุปทาน ความเป็นไปของโลกมันเจริญรุ่งเรือง หรือถึงคราวมันตกเห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจเวลาเราจะมาพัก มาพิศุจน์ใจของเราล่ะ ถ้าใจของเรา เวลาใจของเราเริ่มเรงอาหยาญล่ะ เวลาหัวใจของเราสงบร่มเย็นล่ะ คุณภาวะแวดล้อมมันดีไปทุกอย่างเลย แต่เวลาจิตใจของเรามันฟู มันแฟบขึ้นมา สิ่งใดมันผิดจากความพอใจของเราทั้งนั้นเลย ขัดแย้ง ขัดอกขัดใจไปทุกอย่าง

สิ่งที่เกิดขึ้นมาขัดดอกขัดใจ นี่ไง มันก็คนๆ เก่า อารมณ์ก็อารมณ์เก่า ทุกอย่างเป็นของเก่าหมดเลย แต่มันอยู่ที่เราให้คำมั่น อยู่ที่จิตใจของเราเท่านั้นเอง เราให้คำมั่น เวลาเราให้คำมั่นดีมันก็เป็นความดี มีความอบอุ่น มีความสุขไปทั้งนั้นเลย ทั้งๆ ที่นั่นมันเป็นงูพิษนะ มันกัดตลอดเวลานะ

ในเมื่อคนมีกิเลสอยู่ ความรู้สึกนึกคิด กิเลสมันอาศัยขั้น ๕ นี่ออกไปหาเหยื่อ นี่มันก็อาศัยความคิด กามราคะมันเกิดเพราะอะไร ถ้าใจไม่คิด เกิดสิ่งต่างๆ เกิดความรู้สึกนึกคิดนี้เกิดเพราะอะไร ? ก็ความคิดทั้งนั้น ความคิดมันสื่อออกไป เห็นไหม กิเลสค้นหา มันเอาขั้น ๕ เอาความรู้สึกนึกคิดนี้เป็นทางออก เป็นการไปหาเหยื่อ กิเลสค้นหาความทะยานอยากอาศัยสิ่งนี้ไปหาเหยื่อ

เราอยู่กับมัน นี่เงา แล้วเราก็ตื่นมันตลอดเวลา แม้แต่ปฏิบัติธรรมก็ตื่นแต่เงา มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามีสติ ตั้งสติไว้ ดับเงานั้นให้ได้ ถ้าดับเงาขึ้นมา มันจะเป็นตัวจริงของมัน

ถ้าตัวจริง สัมมาสมาธิเป็นอย่างไร ? จิตตั้งมันนี่ เขาบอกว่า “จิตตั้งมันไม่ได้ จิตตั้งมันไม่มี จิตนี้มันเป็นสันตติ มันจะเกิดดับ เกิดดับ”

ความเกิดดับนี้มันเกิดดับมา คูสิ คูพลังงานไฟฟ้าเวลามันเข้าไปในเครื่องใช้ไฟฟ้าแต่ละชนิด มันส่งต่อๆ กันไปนะ นี่ก็เหมือนกัน การเกิดดับ เกิดดับขึ้นไหน เกิดดับอย่างไร การเกิดดับมันมีหลายชั้นหลายซ้อนนัก

การเกิดดับนะ คูเล็กๆ สิ เด็กๆ มันไร้เดียงสา มันไม่มีมารยาสาไถยเลย มันเกิดดับของมัน ความรู้สึกนึกคิดของมัน เวลามันพูดออกมามันดูแล้วน่ารักนะ แต่ผู้ใหญ่ มันมีมารยาสาไถย พูดอย่างไรมันก็ไม่น่ารัก

แล้วเวลาหัวใจละ เวลาจิตใจละ ความเกิดดับนี้เพราะว่าอะไร เพราะจิตใจมันไม่เคยสงบใจ มันเป็นเงาไปทั้งนั้นเลย สร้างภาพ ความรู้สึกนึกคิดแล้วก็ตื่นเงากันออกไป แล้วว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เป็นธรรม มันเป็นธรรมมาจากไหน เอาอะไรมาเป็นธรรม

ธรรมะมันคืออะไร ? ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา สังฆธรรม ! ถ้าสังฆธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สังฆธรรม อริยสัจจะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

นี่สิ่งว่าเป็นทุกข์ บ่นกันเห็นไหม เพราะเราเห็นทุกข์ใช่ไหม เพราะเราเกิดมาเรามี
วาสนาจริงๆ นะ คุณ คนเราเจ็บไข้ได้ป่วย รู้ว่าตัวเองเจ็บไข้ได้ป่วย เขาจะรักษาตัวเขา
เพราะเขาเจ็บไข้ได้ป่วย

คนเราเจ็บไข้ได้ป่วย แต่ไม่รู้ตัวว่าเจ็บไข้ได้ป่วย คิดว่าตัวเองเป็นผู้ที่เข้มแข็ง
แข็งแรง โรคภัยไข้เจ็บมันจะรุมเร้าอยู่กับคนๆ นั้น แล้วถึงเวลาแล้วหมดโอกาส

นี่ก็เหมือนกัน ทางโลกเขาเราเกิดมาทุกคน ชีวิตมีการพลัดพรากเป็นที่สุด ทุกคน
ต้องตายไปข้างหน้านะ ชีวิตเราใช้ไปวันหนึ่งๆ เห็นไหม คุณ เราอยู่กัน เราจำพรรษากัน
อยู่ที่นี่ เราอยู่วัดเห็นไหม วันคืนล่วงไปๆ วันคืนคือวันคืน ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงไป เดี่ยว
หน้าฝน เดี่ยวหน้าหนาว เดี่ยวหน้าร้อน เดี่ยวเข้าหน้าหนาว เดี่ยวจะเข้าฤดูฝนอีกแล้ว เข้า
หน้าแล้งแล้วเข้าฤดูฝน วนไปอยู่อย่างนี้ ชีวิตก็คือชีวิตเดิมอยู่อย่างนี้แหละ อาการต่างๆ
โลกนี้เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ มันก็เวียนของมันไปอย่างนี้ แล้วเราจะไปตื่นอะไร
กับมัน

สมบัติของเรามันจะมีมากมีน้อยเท่าไร มันก็เป็นสมบัติของโลกทั้งนั้นเลย ถ้า
จิตใจเราไม่เข้มแข็งขนาดไหน จิตใจเรามีความสงสัยไหม จิตใจเรายังมีสิ่งใดเป็นกิเลส
ค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา มีเต็มไปหมดเลย !

หน้าที่การงานของเราเห็นไหม เราเป็นอะไรตอนนี้ เราสำนึกตัวเราเป็นอะไร เรา
เป็นพระ แล้วเป็นพระปฏิบัติด้วย ถ้าเป็นพระปฏิบัติด้วย ตั้งสติไว้ มันเหนื่อยนะ มัน
เหนื่อย มันท้อแท้ มันหดหู่ มันไม่มีอะไรน่ารื่นเริงเลย เพราะอะไร ? เพราะเราไปยึดติด
ทำกับอารมณ์เดิม

ทำไมเราไม่คิดถึงเวลาเราเห็นโทษละ ทำไมเราไม่คิดถึงว่าชีวิตนี้เราคิดได้ เวลา
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเป็นกษัตริย์ จะได้สถาปนาแล้วนะ หนีออกบวช ! ไป
กับม้ากัณฐกะ ออกไปกับนายจันทะ จนให้นายจันทะกลับไปแล้วตัดผม สมบุดสมบั้น
กับชีวิต ๖ ปี

คิดถึงสิ คิดถึงหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังไม่มีธรรมแล้ว
ออกไป คุณ แล้วปัญจวัคคีย์ตามไป เพราะเป็นผู้ที่โง่ดีหวังดี เพราะเขารอัสจะ รอความ

จริง เพราะว่ามันไม่มีปัญญา ไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นสยัมภู มันจะเอาความจริงมาจากไหน

ดูพระอัญญาโกณฑัญญะก็เป็นปราชญ์ เป็นพราหมณ์ที่มีไตรเวท รู้เวทมนต์คาถา รู้ทุกอย่าง นี่แล้วไปได้ไหม ?

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปประพาศปฏิบัติ ปัญจวัคคีย์ก็ได้ อปปัญจกาลอยู่ รอร่า อยู่ กว่าธรรมะมันจะมาเจอจนพวกเราบ้าง ถ้าจิตใจเรามันหดหู่ จิตใจเรามันอับเฉา มันไม่มีทางออก ทำไมเราไม่คิดถึงศาสดาของเราละ ไม่คิดถึงครูของเรา

เราบวชมาเป็นอะไร ? ศาสนบุตรพุทธชินนรต เราบวชมาเป็นลูกศิษย์ลูกหา เราบวชมาเป็นสาวกบุตร ชาวสาเก เป็นลูกศิษย์ลูกหาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมเราไม่คิดถึง ทำไมเราไม่ระลึกถึงละ เราไปคิดเรื่องอะไรกัน ทำไมเราไม่ระลึกถึง นี่ไปตื่นเงา ตื่นแต่เรื่องเป็นพิษเป็นภัย เวลาส่วนที่เป็นประโยชน์ขึ้นมา ทำไมไม่คิดไม่เห็น บ้างละ

เวลาคิดๆ ขึ้นมาสิ คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าท่านทุกข์ยากมาก่อน เรา ท่านแสวงหามาก่อนเรา แล้วท่านแสวงหาจนประสบความสำเร็จ ก็เลศมันยุแห่เข้ามาละ เอ้า ก็ท่านเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นคนทุกข์คนยาก เราไม่มีอำนาจวาสนา

แล้วอำนาจวาสนามันมาจากไหนละ ? เกิดเป็นมนุษย์นี้ไม่ใช่อำนาจวาสนาหรือ เกิดเป็นมนุษย์แล้วบวชเป็นพระนี้ไม่ใช่วาสนาหรือ แล้วบวชเป็นพระป่าชะด้วย เป็นพระปฏิบัติชะด้วย อยู่ในวงของหลวงปู่มันด้วย วงกรรมฐานนี่เป็นนักปฏิบัติ วงกรรมฐานเป็นผู้เผชิญกับความจริง แล้วความจริงมันอยู่ซึ่งๆ หน้า ความจริงมันอยู่กับความรู้สึกเรานี้ไง ความจริงมันอยู่กับความหดหู่นี้ ความจริงมันอยู่กับจิตใจที่มันไม่เอาไหนนี้ ความจริงมันอยู่กับจิตใจที่มันไม่สู้ นี่เป็นความจริง เผชิญหน้ากับมัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีอาวุธต่างๆ เลย ยังต่อสู้กับกิเลสมา จนตรัสรู้เองเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมและวินัยนี้เป็นอาวุธ ธรรมอาวุธสติปัญญา นี่มันเป็นอาวุธขึ้นมา ทำไมเอาสติปัญญานี้ไปให้กิเลสมันใช้ละ

เวลากิเลสมันเอามาใช้นะ เราเป็นคนไม่มีอำนาจวาสนา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ เราไม่ได้สร้างอะไรของเรามาเลย ถ้าไม่ได้สร้างขึ้นมาจะมาก็คือเป็นมนุษย์ได้อย่างไร ถ้าเราไม่ได้สร้างขึ้นมา เราจะทำอะไรใหม่ ถ้าเรามาบวชขึ้นมา เราได้สิทธิขึ้นมาแล้ว เราได้สิทธิและโอกาสมา เราได้อำนาจวาสนามา ทำไมเราไม่แสวงหาล่ะ

คุณติ เวลาโลกเขาแสวงหากัน เขาแสวงหาเพื่อแก้แค้นเงินทองของเขา เขาแสวงหาเพื่อผลประโยชน์ของเขา เขาเห็นของเขา เขาถึงมีความมุนะของเขา เขาวางแผนของเขา เขาทำกิจกรรมของเขา

เราก็เป็นพระ เราก็รู้ยว่ำนี่สมบัติของพระ เราจะเสียสละกิเลสค้นหาความทะยานอยากออกจากใจเราให้ได้ การเสียสละกิเลสค้นหาความทะยานออกจากใจนี้ มันจะอย่างไรให้มันเสียสละ มันถึงจะต้องมีหลักมีเกณฑ์ไง เราถึงต้องฟื้นฟูให้จิตใจมันเข้มแข็งไง

ถ้าจิตใจมันเข้มแข็ง มันมีกำลังของมัน จิตใจเข้มแข็งแล้วมีกำลังของมัน มันจะตั้งตัวของมันเองได้ คุณติ ดูพระที่มีคุณธรรมในหัวใจเห็นไหม เขาอยู่ที่ไหน เขาอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข นี่ภาษากาย กายมันแสดงออกนะ กายมันแสดงออกมาโดยเป็นภาษาเดียวกับภาษาใจ

แต่ถ้าภาษากาย เพราะถ้าจิตใจมันมีความได้เปรียบ เห็นไหม ภาษากายมันแสดงออกเลย แสดงออกขัดแย้งกับความรู้สึก ขัดแย้งกับความนึกคิดในหัวใจ ถ้าภาษากายกับภาษาใจมันเป็นอันเดียวกัน มันสงบร่มเย็นไง นี่มันสงบของมัน มันจะรุนแรงขนาดไหน มันก็รุนแรงด้วยความสงบ มันจะสงบเสงี่ยมขนาดไหน มันก็สงบเสงี่ยมด้วยความสงบของมัน นั่นคือภาษากายที่มันมีจุดยืนของมัน ภาษากายกับภาษาจิตใจที่มันตรงกัน

แต่ถ้ากิเลสค้นหาความทะยานอยากมันอยู่ในใจนะ แสดงออกภาษากายนี้มันสะกด มันสะกดให้เห็นว่ามันไม่เป็นธรรมชาติ มันเป็นภาษากายแสดงออกว่าสิ่งนั้นมันเป็นอกุศล

แต่ถ้าภาษาที่มันเป็นกุศล มันรุ่มเย็นเป็นสุขของมัน สิ่งนั้นมันแสดงออกมาจากอะไร ? แสดงออกมาจากหัวใจที่มันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน

ฉะนั้นหัวใจของเรา เราเป็นพระ เราพยายามต้องมีสติ เราไม่ตื่นเงาเนาะ สิ่งนี้เป็นเงาเป็นอาการ ไม่ใช่ตัวจริง

ถ้าคำว่าตัวจริงเห็นไหม เราบวชเป็นพระนี่ เป็นพระจริงไหม ? จริงตามสมมุติเนะ เราเป็นพระ บวชมานี้ อุปัชฌาย์ได้ญัตติจุดตุตถกรรมขึ้นมาเป็นพระแล้ว นี่เป็นพระแต่มันเป็นสมมุติ

นี่เหมือนกัน ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นอาการของใจ มันเป็นเงา แต่เป็นความจริง มันจริงตามสมมุติใจ มันจริงเพราะมันมีความรู้สึกนึกคิด มันจริงเพราะมันแผดเผาเรา มันจริงเพราะมันมีอารมณ์นะ มันจริงเพราะมันทุกข์มันยากนะ นี่จริงตามสมมุติ

แล้วถ้ามีสติปัญญาละ ? สมมุติบัญญัติ บัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม สิ่งนี้เป็นขั้น ๕ ขั้น ๕ ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขั้น ๕ ธาตุ ๔ และขั้น ๕ แล้วก็จิต นี่ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะรู้ตัวของเรา ถ้าเรารู้ตัวของเรามันจะเข้าสู่ความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบได้ มันไปออกเห็นสติปัญฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม

สติปัญฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม จิตมันออกทำงานของมัน ถ้าจิตมันสงบแล้ว มันจะออกทำงานของมัน มันเป็นประโยชน์แล้ว ประโยชน์เพราะอะไร ? เพราะสิ่งๆ นี้ งานของใจเกิดขึ้นแล้ว เห็นไหม กรรมกรเขายังอาบเหงื่อต่างน้ำ เขาทำหน้าที่เป็นอาชีพของเขา ผู้ที่บริหารจัดการ เขาบริหารจัดการด้วยสมองของเขา

เราจัดการด้วยภาวนามยปัญญา มันเป็นปัญญาของจิต ไม่ใช่เป็นปัญญาของโลก ปัญญาของโลกเข้าสู่ธรรมไม่ได้ ปัญญาของโลก คุณติ การศึกษา การใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนั้นมันก็เป็นปัญญาเพื่อสอบเอาวุฒิ เอาวุฒิไว้ทำไม ? เอาไว้คำค่อใจ เอาวุฒิไว้คำค่อ

แต่เราปฏิบัติขึ้นมา เราเอาความรู้จริงเพื่อสงบกิเลสใจ เราไม่ตื่นเงา เราไม่ไปกับเงา ให้เงามันชักนำเราไป เราจะมีสติปัญญา เราจะทำกิเลสในหัวใจของเราให้มันสงบยุบยอบลงให้ได้ ถ้ามันสงบยุบยอบ นี่จิตใจมันจะไม่อับเฉาเศร้าหงอยอยู่ในหัวใจ จิตใจมันรื่นเริงอาหาญนะ ด้วยว่าจะอยู่ในสภาวะแบบใด นี่สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลก ไม่ตื่นเงาเลย

โลกเห็นไหม เป็นอนิจจัง วัดไหนก็แล้วแต่มั่นเจริญแล้วเดี๋ยวมันก็เสื่อมสภาพไป ไม่มีวัดไหนเจริญแล้วเจริญอยู่ตลอดไป แล้วก็ไม่มีวัดไหนที่เศร้าสร้อย คุณิ วัดร้างนี้ พระเราไปอยู่ขึ้นมา ไปฟื้นฟูขึ้นมาเห็นไหม

วัดถึงยุคถึงคราวถึงต่างๆ แม้แต่ในวินัยนะ คุณิ จำพรรษาอยู่ ห้ามเคลื่อนย้ายไปไหน ในสังฆาภรณ์นะ ถ้าหมู่บ้านเขาย้ายไป ให้วัดนี้ย้ายตามเขาไปได้ นี่ไง วัดมันเป็นนิติบุคคล วัดเป็นสถานที่ คุณิ อุวิสูงคามสีมา นี่สวดถอน สวดยันต์ มันเป็นสมมุติที่ตั้งกันตามบัญญัติ ตามธรรมและวินัย สิ่งนี้มันเคลื่อนย้ายได้ โลกมีเสื่อมมีเจริญ

ความรู้สึกนึกคิดก็เหมือนกัน จิตใจเราก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจมีความเสื่อมมีความเจริญขึ้นมา เราจะมีสติปัญญาแค่ไหน จิตใจในปัจจุบันนี้เราจะต้องเอาตัวเราขึ้นมาให้ได้ เราต้องเอาความเจริญงอกงามขึ้นมาในหัวใจของเรา เราก็ไม่ตื่นไปกับมัน คนตื่นเงา คนตื่นกับโลก มันก็จะตื่นกันไปอยู่อย่างนั้น

แต่ถ้าเรามีสติปัญญานะ โลกเป็นโลก เราก็อยู่กับโลกนะ

ปลา ! ถ้าน้ำใหม่มา มันก็สดชื่น ปลาเห็นไหม อาศัยน้ำใหม่ พอน้ำใหม่มา มันจะวิ่งเข้าหาน้ำใหม่ทันที โดยธรรมชาติของปลา โดยสัญชาตญาณพวกนี้เขาจะรู้ของเขาได้ เวลาถึงคราวอพยพ คราวต่างๆ นี่เขาจะรู้ของเขา นี่โดยธรรมชาติของเขา สัญชาตญาณของเขา

โดยสัญชาตญาณของเขา ดูปลา เขาก็เกิดตาย เกิดตาย ทำไมมันเกิดมาเป็นปลาเล็กๆ น้อยๆ มันยังรู้จักว่าแหล่งน้ำอยู่ที่ไหน มันควรจะทำอย่างไร นี่ธรรมชาติของเขาเป็นอย่างนั้น นี่คือผลของวิญญู ผลของมัน

นี่เราบวชเป็นพระนะ นี่ผลของวิญญู เราบวชเป็นพระเพราะเรามีสติปัญญาจริงๆ โอกาสอย่างนี้ โอกาสที่เราจะได้สถานะนี้มา คุณะ คุณผลประโยชน์ของมันเห็นไหม เราไม่ต้องรับผลทางกฎหมาย ยกเว้นให้กับพระเพื่อที่จะได้ปฏิบัติ นี่สังคมายังเจริญอยู่นะ

ถ้าสังคมเสื่อมนะ เขาจะบอกว่า “พระนี่บวชทำไม ?” พระนี่ใช้ชีวิตไปโดยเปล่าประโยชน์เห็นไหม ต้องออกไปทำประโยชน์กับโลก ถึงคราวนั้นพระจะโดนบีบคั้นจากสังคมนะ นี่ปลากับน้ำ

แต่ตอนนี้ น้ำมันใสสะอาด น้ำมันมีออกซิเจน น้ำมันมีคุณภาพสูง เราควรจะเร่งรีบของเรานะ ทำใจของเรา จนเป็นปลาที่เหนือน้ำ ปลาที่ไม่ต้องอยู่กับน้ำ อาศัยน้ำอยู่แต่ไม่อยู่กับน้ำนะ มันอยู่ที่ไหนมันก็อยู่ได้

แต่ปลาต้องอยู่กับน้ำ ถ้าปลาไม่มีน้ำ ปลาต้องอยู่ในศรัทธาของญาติโยมเขา สิ่งที่เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ศรัทธาในญาติโยมของเขา เขาถือกุศลตามปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าเรามีปัจจัยเครื่องอาศัยของเรา เรามีสติปัญญาของเรา มันแค่ดำรงนี้ เลี้ยงง่าย อยู่ง่าย สะดวกสบาย ทำสิ่งใดเพราะเราแสวงหาทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนา แสวงหาความสงบ สดุดี แสวงหาสิ่งที่เขามีโอกาสให้เราได้ภาวนา ถ้าที่ไหนเขามีโอกาสให้เราได้ภาวนา เราอยากอยู่ที่นั่น

ถ้าที่ไหนเขาไม่มีโอกาสให้เราเห็นไหม เราพยายามเป็นนกมีปีกกับหาง มีปีกมีหาง คือมีอิสรภาพ ทำสิ่งใดที่เป็นประโยชน์กับเรา นี่ประโยชน์กับเรานะ แต่ต้องเป็นประโยชน์จริงๆ ไม่ใช่ประโยชน์แบบการตี๋เงา เพราะตี๋เงานี้มันคิดว่าเป็นประโยชน์ใจ แล้วมันเป็นประโยชน์จริงหรือเปล่า

ถ้ามันเป็นประโยชน์จริงขึ้นมา มันต้องตั้งตัวของมันขึ้นมาได้ สิ่งที่เป็นประโยชน์จริง จิตใจเราต้องเข้มแข็งขึ้นมา จิตใจต้องมีหลักมีเกณฑ์ จิตใจต้องเป็นผู้ที่องอาจกล้าหาญกับหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามันองอาจกล้าหาญ มันมีประโยชน์กับเราขึ้นมา เห็นไหม มันพึ่งพาตัวเองได้

ถ้ามันพึ่งพาอาศัยตัวเองขึ้นมา มันเป็นประโยชน์ขึ้นมา สิ่งนี้มันมาจากไหน ถ้าหัวใจเข้มแข็งนะ สรรพสิ่งจากภายนอกเห็นไหม เราอยู่กับเขา เราเกิดมาเป็นคน ดุสิต เวลาเป็นพระอรหันต์นะ จิตใจที่เป็นพระอรหันต์เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพาน

อย่างเช่น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา จิตใจนั้นเป็นธรรมชาติ จิตใจพ้นจากสมมุติ สมมุติไม่มีเลย สมมุติต่างๆ ในหัวใจไม่มีเลย แต่เวลาจะสื่อสาร ขึ้นมามันก็ต้องอาศัยสมมุติคุยกัน นี่จิตใจคนที่พ้นแล้ว ชีวิตคนที่เหลืออยู่ สอุปาทิเสสนิพพาน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อคั่นอยู่ ๖ ปี พอตรัสรู้ธรรมขึ้นมาอีก ๔๕ ปี ที่เหลือ จิตใจนี้พ้นจากสมมุติ พ้นจากโลกทั้งหมดเลย แต่อยู่กับโลก นี่สิ่งนี้อยู่กับโลกด้วย ประโยชน์กับโลก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมเป็นพระโพธิสัตว์ ประราณามาเพื่อจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ ประราณามาเป็นสยัมภู ตรัสรู้เองโดยชอบเพื่อจะรื้อ สัตว์ชนสัตว์

รื้อสัตว์ชนสัตว์นี้เล็งญาณสั่งสอน วางธรรมและวินัยๆ นี่มันเป็นความลึกซึ้ง มัน เป็นยิ่งกว่ากระแสโลก ยิ่งกว่าความเห็นของโลก เพราะโลกสมัยนั้น นี่ลัทธิต่างๆ เห็น ไหม เขามีศาสดาของเขาอยู่ ทางวิชาการของเขาๆ ก็มีของเขาอยู่ แต่ทางวิชาการมันศึกษากันโดยตรรกะ โดยปรัชญา ก็ศึกษากันวนอยู่ในโลกกันอยู่อย่างนั้น แต่เขาศึกษาแล้วมันเป็นความเจริญรุ่งเรืองของเขา มันเป็นความเจริญรุ่งเรืองของตรรกะ ปรัชญาที่โลกเขา เข้าใจกัน เขารู้กันได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเห็นไหม นี่โลกธาตุ ห้วนไหว เวลาเทศน์ธรรมจักรขึ้นมา เทวดาส่งข่าวกันเป็นชั้นๆ ขึ้นไป มันเป็นเรื่องของ ตรรกะที่เป็นเรื่องของความเข้าใจของโลกไหมละ ? มันเป็นการเข้าใจของวิญญูะ

โลกเห็นไหม กามภพ รูปภพ อรูปภพ มันเป็นการกระเทือนไป ๓ โลกธาตุ เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่า การ เทวดา อินทร์ พรหม ยังต้องการสิ่งนี้เลย แล้วเวลาเทศน์ว่าการไป เวลาเผยแผ่ธรรมออกไปเห็นไหม ที่ว่าในปรัชญาทางโลกเขาๆ ก็ต่อต้าน

คูสิ ด้วยตรรกะปรัชญาใช้ไหม พระเจ้าหลายองค์ พระเจ้าองค์เดียวต่างๆ องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธหมดเลย พระเจ้าไม่มี สรรพสิ่งต่างๆ ไม่มี ความดี ความชั่ว คนเราไม่ได้เกิดมาเพราะชาติตระกูล คนไม่ได้เกิดมาเป็นคนดีเพราะการเกิด คน ไม่ได้เกิดมาชั่วเพราะการเกิด เกิดมาชั่วเพราะเป็นคนทุกข์คนจน ไม่มี !

คนเกิดก็คือการเกิด สิ่งต่างๆ ที่ทำให้เกิดขึ้นมาเห็นไหม นี่มันจะไม่ตื่นเงาไปเงา ปรัชญา เรื่องโลก วิญญูะ มันเป็นเรื่องเงาทั้งนั้น มันเป็นผลของวิญญูะทั้งนั้น แต่สัจธรรม ความจริง ความทรงตัวของมัน มันมีหลักเกณฑ์ของมัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ววางธรรมและวินัยเอาไว้ เวลาเผยแผ่ไปมันมีการโต้แย้ง มันมีการขัดแย้งกับโลกเขาทั้งนั้น โลกเขาขัดแย้งมาตลอด เห็นไหม แล้วจิตใจเราเป็นอย่างนั้นไหม ? สิ่งที่เป็นในปัจจุบันนี้ ที่มันขัดแย้งกันอยู่นี้ เพราะว่ากิเลสในหัวใจเรามันโต้แย้ง นี่ธรรมะต้องเป็นอย่างนั้น เราไปให้คะแนนเอง เราไปตัดคะแนนเอง เพราะเราเข้าใจของเราเองใช่ไหม ? เราเข้าใจของเราเองว่านิพพานจะเป็นอย่างนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบเป็นนิพพานจริง แล้ววางธรรมและวินัยไว้ เวลาเราศึกษาขึ้นมาเราก็ตัดคะแนนในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนึ่ง ถ้าสมความพอใจของตัว ตรงกับความพอใจของตัวก็ว่าอันนี้ถูกต้อง

ถ้าไม่ตรงกับความพอใจของตัวก็บอกว่าสิ่งนี้แต่งเติมเข้ามา สิ่งนี้มีมาทีหลัง เราก็ก็นำคะแนนในธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าอันหนึ่ง แล้วเวลาปฏิบัติไปเราก็นำให้คะแนนตัวเอง ตัดคะแนนตัวเองในการปฏิบัติของตัว สิ่งนี้ถูกต้อง สิ่งนี้ไม่ถูกต้อง เราก็ก็นำคะแนน นี่เงาทั้งนั้นเลย เราไปตื่นมันเลยไม่เป็นความจริงใจ

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าสงบมันก็ต้องรู้ว่าสงบ ถ้าไม่สงบมันฟุ้งซ่านอย่างไร ก็รู้ว่าเป็นความฟุ้งซ่าน เวลาฟุ้งซ่านขึ้นมา ถ้าฟุ้งซ่านจนเป็นบ้าขึ้นมา มันพอใจขึ้นมาถือว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมขึ้นมาอีกแล้ว นี่เงา มันไม่เป็นความจริงหรอก

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา นี่ไม่ตื่นเงา ตั้งสติไว้ ปัญญาอบรมสมาธิหรือสมาธิอบรมปัญญา มันจะเข้ามาสู่ความสงบ ถ้ามันสงบแล้วจิตใจออกวิปัสสนา ออกทำงานนี้รู้ได้เลยว่าคนทำงานเป็นกับทำงานไม่เป็น

คนตาบอดแล้วมันเป็นนายท้ายเรือ มันว่ามันไปทางที่ถูกต้อง แต่คนตาดีเป็นนายท้ายเรือเห็นไหม เขาจะรู้เลยว่าสิ่งกีดขวางมันอยู่ที่ไหน หินโสโครกเป็นอย่างไร จะเข้าเทียบท่าอย่างไร เพราะเขาเป็นคนตาดี

คนตาบอดจะอาศัยความชำนาญของตัวเข้าเทียบท่า อาศัยความชำนาญของตัวไปตามแม่น้ำลำคลอง แล้วมันเกิดฝนฟ้าคะนองขึ้นมา เราจะคาดการณ์ได้อย่างไร เพราะ

มันตาบอด นี่ไง คนตื่นเงา คนตาบอดเป็นคนตื่นเงา มีแต่จินตนาการ ไม่มีความจริงมาในหัวใจเลย

แต่ถ้าเป็นคนตาดีล่ะ ? ถ้าคนตาดีเขามีสติปัญญาของเขา เขาใคร่ครวญ สามารถพาเรื่องของเขเข้าสู่ฝั่งได้ด้วยความปลอดภัย

นี่จิตใจของคน ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราจะตื่นเงา ตื่นความคิดของเราไหม เราจะไม่เอาความจริงหรือจะเอาแต่จินตนาการ

ตั้งสติแล้วถามตัวเองนะ เรามีอำนาจวาสนามาก คนเกิดเป็นมนุษย์ก็มีวาสนาอยู่แล้ว นี่บวชเป็นพระ ทุกข์ยากไหม ? ทุกข์ โลกเขาก็ทุกข์ เราก็อทุกข์

ยิ่งภวานานะ เคนจกรรมนั่งสมาธิภาวนา งานอันละเอียดมันทุกข์กว่าเขา งานบังคับใจเราให้นิ่งๆ บังคับใจเราให้สงบให้ได้ แล้วบังคับใจให้ออกใช้ปัญญาเพื่อรู้สรรพวิชา ให้จิตใจนี้พ้นจากกิเลสไป เราต้องตั้งของเรา เราเกิดมามีวาสนา เราจะทำงานเพื่อเรา

โลกเขาทำงานเพื่อเป็นสาธารณะ ทำงานเพื่อเป็นอามิส จิตใจทำบุญกุศลก็เกิดไปในวัฏฏะ จิตใจทำบาปอกุศลก็เกิดในวัฏฏะ แต่ลงนรกอเวจีไป นี่เขาก็ทำงานของเขา โดยที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัว มันให้ผล ให้ค่าเท่ากัน

แต่เรามีสติ มีปัญญาเห็นไหม เราบวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะเอาความจริงของเราขึ้นมา เราจะไม่ตื่นเงา ตื่นเงาคือตื่นความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง เอวัง